

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης
Κατεύθυνση Κοινωνικής Εργασίας
Επιστ. Υπεύθυνος: Επικ. καθηγητής Βασίλης Καραγκούνης
Π. Τσαλδάρη 1, ΚΟΜΟΤΗΝΗ, Τ. Κ. 69100
Τηλ.-Fax: 25310- 39440.
Ηλεκτρ. Διεύθυνση: socwork@-socadm.duth.gr

«Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας»

Εργασία εξαμήνου (ΠΑ I και II και ΠΑ III και IV)

Πέρα από επιμέρους εργασίες που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης (Π.Α.) όλες οι ασκούμενες φοιτήτριες και οι ασκούμενοι φοιτητές εκπονούν ανά εξαμήνο μια γραπτή εργασία στην οποία επιχειρούν τη σύνδεση της θεωρίας με τις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας και με την έρευνα, που αναπτύσσονται στο πεδίο άσκησης τους ή συνδέονται με αυτό (υπηρεσία, πρόγραμμα ή τομέας άσκησης της Κ.Ε.).

Οι θεματικές των εν λόγω εργασιών αντλούν από τη φιλοσοφία, την πολιτική, τους στόχους, τα προγράμματα του Κέντρου Πρακτικής Άσκησης και τις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας (θεωρητική προσέγγιση, μοντέλο παρέμβασης), όπως ασκείται ή θα μπορούσε να ασκείται στο πλαίσιο του Κέντρου ή του Προγράμματος αυτού¹.

Η εργασία του 1ου κύκλου ΠΑ (**ΠΑ I και II, 3^{ου} έτους**) αρθρώνεται σε δυο διακριτά μέρη. Στο πρώτο, ο ασκούμενος καλείται να δώσει μια συνοπτική, αλλά περιεκτική περιγραφή της δομής, του σκοπού, των λειτουργιών και των διαδικασιών υποδοχής και αντιμετώπισης αιτημάτων και παραπομπών, όπως ισχύουν στο κέντρο άσκησης του, και να αναλύσει το έργο του κοινωνικού λειτουργού εκεί (σημασία, μέθοδοι, θεωρητική οπτική, αποτελεσματικότητα, κ.ά.). Ο ασκούμενος αξιοποιεί όσο το δυνατόν περισσότερες πηγές και συνδιαλέγεται με το υλικό από τις δικές του παρατηρήσεις – επιστημόσεις και από τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στις ομάδες συνασκουμένων και εποπτείας του. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας και σε αρμονία με το πρώτο περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ένα μέρος έρευνας, η οποία θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το αντικείμενο του Κέντρου Π.Α.

Το θέμα η και η δομή της εργασίας, όπως και το είδος και η μεθοδολογία της έρευνας ECTS συζητώνται και οριστικοποιούνται στην Εποπτεία. Ως ενδεδειγμένη συστήνεται η αξιοποίηση της ποιοτικής μεθόδου έρευνας «μελέτη περίπτωσης», επειδή αποτελεί μια στρατηγική

¹ Δείγματα εργασιών που έχουν εκπονηθεί στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης περιλαμβάνονται στο συλλογικό τόμο: Καλλινικάκη, Θ. (επιμ) (2008). *Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας Μελέτες περίπτωσης και επιλεγμένες εργασίες ασκούμενων κοινωνικών λειτουργών*. Αθήνα: ΜΟΤΙΒΟ

Formatted: Font: Bold, Superscript

Formatted: Font: Bold

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

ιδιαίτερα διαδεδομένη στο χώρο της έρευνας της κοινωνικής εργασίας, και περιλαμβάνει την εμπειρική διερεύνηση ενός σύγχρονου φαινομένου σε πραγματικές συνθήκες, χρησιμοποιώντας πολλαπλές πηγές δεδομένων. Η «περίπτωση», μπορεί να είναι οτιδήποτε, όπως για παράδειγμα ένα κοινωνικό φαινόμενο, ένα άτομο, μια ομάδα, μια γειτονιά, ένα πρόγραμμα παρέμβασης, ή ένας φορέας. Επίσης, σε ότι αφορά τη μεθοδολογία, αξίζει να σημειωθεί ότι, μολονότι η μελέτη περίπτωσης τείνει να ταυτιστεί με την ποιοτική έρευνα, μπορεί να συμπεριλάβει και ποσοτικές μεθόδους. Ο ασκούμενος αναζητά υλικό που μπορεί να προέλθει, μεταξύ άλλων, από αρχεία, συναντήσεις ομάδων, εκθέσεις και συνεντεύξεις, οι οποίες μπορεί να είναι εστιασμένες ή ανοιχτές, ή ακόμα να είναι προϊόν άμεσης ή συμμετοχικής παρατήρησης κλπ.

Στην εργασία της ΠΑ III και IV το πρώτο μέρος αφιερώνεται στην βιβλιογραφική ανασκόπηση (ελληνική και διεθνή) του θέματος ενώ περιλαμβάνει και εμπειρικό μέρος για τη διεξαγωγή του οποίου ισχύουν τα προαναφερθέντα για την εργασία του 2^{ου} μέρους της εργασίας ΠΑ I & II. Ωστόσο, αυτή η εργασία συντάσσεται με τη μορφή άρθρου δημοσιεύσιμου σε επιστημονικό περιοδικό και τηρεί τους καθορισμένους όρους συγγραφής του περιοδικού British Journal of Social Work [βλέπε ενδεικτικό τεύχος στον ιστότοπο του περιοδικού ή στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος]. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι, σε αυτόν τον κύκλο ΠΑ, η περιγραφή του πλαισίου ΠΑ δεν είναι υποχρεωτική, γίνεται μόνο εφόσον εξυπηρετεί τους στόχους ή το αντικείμενο που πραγματεύεται η εργασία.

Και στους δύο κύκλους ΠΑ οι εργασίες είναι κυρίως ατομικές. Στην περίπτωση που ορισμένοι φοιτητές με τη σύμφωνη γνώμη του επόπτη τους επιλέξουν να εργαστούν ομαδικά (σε μικρές ομάδες των δύο ή τριών κατ'άνωτερο αριθμό ατόμων) στην εισαγωγή της εργασίας οφείλουν να προσδιορίσουν επακριβώς τη συμβολή κάθε ενός/μιας από αυτούς τόσο στη διεξαγωγή όσο και στη συγγραφή της.

Η επόπτρια/ο επόπτης παρακολουθεί συστηματικά την πορεία εκπόνησης της εργασίας, δίδει οδηγίες, συστήνει σχετική βιβλιογραφία, επισημαίνει παραλήψεις, λαθεμένες κατανοήσεις ή -επιλογές, προτείνει συγκεκριμένες διορθώσεις, κ.ά.

Η εργασία παραδίδεται δακτυλογραφημένη (γραμματοσειρά: New Roman, 12, και διάστιμα: 1,5) σε ηλεκτρονική μορφή, ενώ η έκταση της εξαρτάται από τον κύκλο ΠΑ:

- πέντε χιλιάδες (5.000) λέξεις για την εργασία της ΠΑ I και II
- επτάμισι χιλιάδες (7.500) λέξεις για εργασία της ΠΑ III και IV.

Παράδοση και αξιολόγηση της εργασίας

Formatted: Font: Bookman Old Style

Formatted: Font: Bookman Old Style

Formatted: Font: Bold

Formatted: Superscript

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

Η τελική ημερομηνία παράδοσης της εργασίας ορίζεται από την ή τον επιστημονικά υπεύθυνο της ΠΑ -συνήθως το τελευταίο δεκαήμερο πριν τη λήξη του εξαμήνου.

Η αυστηρή τήρηση των οδηγιών κατά τη διεξαγωγή και τη συγγραφή συμβάλει στην ενιαία αντιμετώπιση του έργου των ασκούμενων. Αυστηρά ελέγχεται η συχνότητα και η ορθότητα της χρήσης των βιβλιογραφικών πηγών, καθώς και τήρηση των οδηγιών σχετικά με την αποτύπωση των πηγών (βλ σχετική ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://www.socadm.duth.gr/Plagiarism.pdf>).

Η εργασία βαθμολογείται από τον επόπτη και διαμορφώνει σε σημαντικό ποσοστό (50%) τον τελικό βαθμό του ασκούμενου στο μάθημα ΠΑ. Συνεπώς, στη περίπτωση που μια εργασία βαθμολογηθεί με βαθμό μικρότερο του πέντε (5), ο φοιτητής δεν προάγεται.

Διευκρινίζεται ότι η έκθεση αξιολόγησης της πρακτικής άσκησης εξαμήνου, δεν αποτελεί μέρος της τελικής εργασίας. Αυτή περιλαμβάνει και την αυτοαξιολόγηση (με κριτική οπτική για τις παρατηρήσεις που έκανε και τη δική του συμβολή στο πρόγραμμα Π.Α. και εποπτείας). Κατατίθεται επίσης δακτυλογραφημένη σε γραμματοσειρά: New Roman, 12 και διάστημα: 1,5),

Η μορφή των εργασιών

Κάθε εργασία περιέχει τα παρακάτω μέρη:

1. **Εξώφυλλο**, όπου γράφονται:

- το Τμήμα, η Κατεύθυνση των σπουδών
- ο τίτλος της εργασίας
- το μάθημα για το οποίο παραδίδεται
- το όνομα, ο αριθμός μητρώου της φοιτήτριας / του φοιτητή-συγγραφέα, το εξάμηνο στο οποίο είναι ενταγμένο το μάθημα
- το όνομα του επόπτη που επιβλέπει ή αξιολογεί την εργασία
- ο τόπος και ο χρόνος συγγραφής της εργασίας

2. **Πίνακας περιεχομένων**: όπου αναφέρονται τα μέρη της εργασίας, τα κεφάλαια και η σχετική σελιδοποίηση π.χ.:

Εισαγωγή

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

Κεφάλαιο 1 ^ο «ορισμός του θέματος και βασικών εννοιών»	(20%) ²
Κεφάλαιο 2 ^ο «θεωρητική προσέγγιση /ανάλυση του θέματος»	(30%)
Κεφάλαιο 3 ^ο «εμπειρική διερεύνηση»	(40%)
Κεφάλαιο 4 ^ο «Συμπεράσματα»	(10%)
Επίλογος	
Βιβλιογραφία	
Παραρτήματα.	

3. **Κύριο μέρος** της εργασίας μπορεί να αποτελείται από Μέρη (Α', Β', κ.ο.κ.), Κεφάλαια (I, II, κ.ο.κ), επιμέρους κεφάλαια (υποκεφάλαια) (1,2,3,κ.ο.κ.) ή και περαιτέρω υποδιαιρέσεις των υποκεφαλαίων που πραγματεύονται το θέμα (1.α, 1.β.,κ.ο.κ.).

3.1. **στο πρώτο κεφάλαιο** τίθεται ο ορισμός και οι επεξηγήσεις του θέματος του τίτλου. Οι ορισμοί των βασικών εννοιών. Η σημασία της ενασχόλησης με το θέμα (επικαιρότητα, συνεισφορά στην επιστήμη ή το κοινωνικό σύνολο κ.ά.). Επισκόπηση βιβλιογραφίας

3.2. **στο δεύτερο κεφάλαιο** επιχειρείται η θεωρητική ανάλυση.

Αναφέρονται οι σχετικές θεωρίες και επιχειρείται η αξιολόγηση τους ως προς το υπό εξέταση θέμα ή πρόβλημα. Απαντάται το ερώτημα εάν είναι δυνατή η τεκμηρίωση των υποθέσεων από τη/ τις εν λόγω θεωρίες.

Στο κεφάλαιο αυτό οι εργασίες της ΠΑ I & II αναφέρονται στην περιγραφή του πλαισίου ΠΑ όπως ορίζεται παραπάνω.

3.3. **στο τρίτο κεφάλαιο** ☹ «εμπειρική διερεύνηση του θέματος»

Το κεφάλαιο αυτό ακολουθεί την παρακάτω δομή:

- Σκοπός και Στόχοι της Έρευνας
- Υλικό και Μεθοδολογία
- Διεξαγωγή της έρευνας
- Ευρήματα
- Συμπεράσματα

² Ποσοστό κάλυψης της έκτασης του κειμένου.

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

- Σχολιασμός ευρημάτων – παρατηρήσεων σε σύνδεση με τη θεωρία ή και την πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας.

3.4 **στο τέταρτο κεφάλαιο** «Συμπεράσματα και προτάσεις για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας και το σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής»

Περιλαμβάνει τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα από ολόκληρη την εργασία αλλά και από την εμπειρία κατά την εκπόνησή τη.

Τα τελικά συμπεράσματα και οι προτάσεις διατυπώνονται συνοπτικά και ή δυνατόν με αρίθμηση.

4. Τυχόν **παραρτήματα** με πίνακες, ερωτηματολόγια ή υλικό σχετικό με το θέμα.

5. Τη **βιβλιογραφία** που χρησιμοποιήθηκε αλφαβητικά και σε ενότητες (ελληνική και ξενόγλωσση).

Ⓜ *Το κείμενο κάθε κεφαλαίου εμπλουτίζεται από αποσπάσματα ή αναφορές σε άλλους συγγραφείς που εντάσσονται σε υποσημειώσεις [οι φοιτητές ευθαρρύνονται να ασκηθούν στη σωστή χρήση υποσημειώσεων]. Οι υποσημειώσεις και οι παραπομπές τίθενται στο τέλος της σελίδας ή στο τέλος του κεφαλαίου Βλέπε και επόμενη ενότητα σχετικά με τη βιβλιογραφία.*

Ⓜ τα αποσπάσματα από συνεντεύξεις τίθενται σε εισαγωγικά ακολουθούμενα από τα αρχικά εκείνου που έδωσε τα στοιχεία, τον τόπο και την ημερομηνία πραγματοποίησης της συνέντευξης, σε παρένθεση. Παράδειγμα: «.....», (Λ.Κ., Οικισμός Χ, 3.3.06)

Οδηγίες για τη Βιβλιογραφία

Η βιβλιογραφία τοποθετείται στο τέλος του κειμένου, χωρίζεται σε ελληνική και ξένη και ενδεχομένως – αλλά όχι υποχρεωτικά – σε βιβλιογραφικές πηγές π.χ. εφημερίδες, πηγές στο διαδίκτυο. Σε περίπτωση χρησιμοποίησης πηγών του διαδικτύου, οι διευθύνσεις πρέπει να είναι αναλυτικές και σαφείς.

Η βιβλιογραφία γράφεται σε **μονό** διάστημα (σε αντίθεση προς το κείμενο της εργασίας το οποίο είναι ενάμισι διάστημα)

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

ΒΙΒΛΙΑ

Η βιβλιογραφική αναφορά στην πηγή (όταν αυτή είναι βιβλίο) ξεκινά με το επώνυμο συνοδευόμενο από κόμμα, συνεχίζεται με το όνομα του συγγραφέα, το έτος έκδοσης σε παρένθεση και τον τίτλο με πλάγια γράμματα (*italics*). Ακολουθεί η έκδοση (όταν δεν είναι η πρώτη), ο τόπος έκδοσης, και ο εκδοτικός οίκος.

Παράδειγμα:

Κανδυλάκη, Α. (2008): *Η Συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία*, Αθήνα: Τόπος.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ – ΒΙΒΛΙΑ ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Η βιβλιογραφική αναφορά σε μια τέτοια πηγή ξεκινά με το επώνυμο συνοδευόμενο από κόμμα, συνεχίζεται με το όνομα του συγγραφέα, το έτος έκδοσης σε παρένθεση και τον τίτλο μέσα σε εισαγωγικά. Ακολουθεί το όνομα του έχοντα την επιμέλεια, ο τίτλος με πλάγια γραφή (*italics*), η έκδοση (όταν δεν είναι η πρώτη), ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος έκδοσης, το έτος έκδοσης και οι σελίδες που περιλαμβάνουν το αναφερόμενο θέμα ή κείμενο.

Παράδειγμα:

Βεργέτη, Α. (2010). «Μελέτη περίπτωσης στην Κλινική Κοινωνική Εργασία». Στο Θ. Καλλινικάκη (επιμ.), *Ποιοτικές μέθοδοι στην έρευνα της κοινωνικής εργασίας*. Αθήνα: Τόπος. (σσ.309-344).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Στην περίπτωση άρθρων από επιστημονικά περιοδικά ακολουθείται μια παρόμοια μορφή. Αρχίζει με το επώνυμο συνοδευόμενο από κόμμα, συνεχίζεται με το όνομα του συγγραφέα, το έτος έκδοσης σε παρένθεση και τον τίτλο μέσα σε εισαγωγικά, τον τίτλο του περιοδικού με πλάγια γραφή (*italics*) και ακολουθεί το τεύχος ή ο τόμος και το μέρος, το διάστημα που καλύπτεται (σε μήνες συνήθως) και τέλος οι σελίδες που περιλαμβάνουν το άρθρο.

Παράδειγμα:

Formatted: No underline, Greek

Οδηγός συγγραφής της εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας ΔΠΘ

Παπαϊωάννου, Κ. (1997). «Κοινωνική Εργασία – Μία εξελισσόμενη φιλοσοφία στην εκπαίδευση. Λειτουργικό μοντέλο-(Functional approach)», *Κοινωνική Εργασία*, Τ. 47, σσ. 135 – 140.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Στην περίπτωση των εφημερίδων αναγράφεται το όνομα της εφημερίδας με πλάγια γραφή (*italics*) συνοδευόμενο από κόμμα και μετά η ακριβής ημερομηνία.

Παράδειγμα:

Η Καθημερινή, Δευτέρα 26 Δεκεμβρίου 2009, σσ. 22.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Στην περίπτωση των ιστοσελίδων γράφεται αναλυτικά η διεύθυνση εντοπισμού τους στο διαδίκτυο.

Παράδειγμα:

www.un.org/refugees/statistics/June-December 1998.

ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

1. Όταν δεν υπάρχει χρονολογία σε κάποια πηγή χρησιμοποιούμε την ένδειξη x.x. (χωρίς χρονολογία)
2. Όταν δεν υπάρχει σελιδοποίηση σε κάποια πηγή χρησιμοποιούμε την ένδειξη x.σ. (χωρίς σελίδες)

ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Όταν χρησιμοποιούμε κατά λέξη κείμενο από μια πηγή αυτό πρέπει να τίθεται μέσα σε εισαγωγικά. Ακολουθεί σε παρένθεση το όνομα του συγγραφέα, το έτος έκδοσης και μετά ο αριθμός της σελίδας στο βιβλίο ή το περιοδικό.

Παράδειγμα:

«, (Payne, 2000:19)

2. Όταν χρησιμοποιούμε μια *ιδέα*, *άποψη* ή *συμπέρασμα* ενός συγγραφέα γράφουμε σε παρένθεση το όνομα του συγγραφέα και το έτος έκδοσης.

Παράδειγμα:

Η ιδέα της επίσημης κοινωνικοποίησης (Payne, 2000) θεωρείται κυρίαρχη στη συζήτηση αναφορικά με την ανάπτυξη